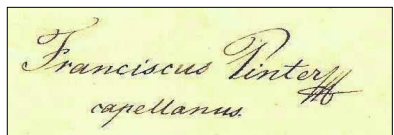
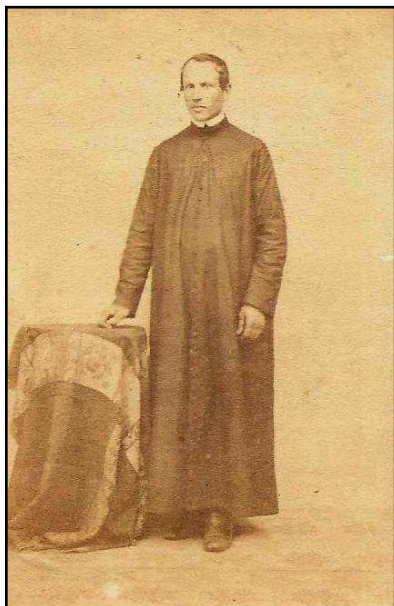

Jindřich Bukovský

Odkaz P. Františka Xavera Pintera

Jsou lidé, kteří si z různých důvodů zaslouží naši pozornost i vzpomínku. Osoba P. Františka Pintera k nim rozhodně patří. Několikrát jsem na jeho jméno narazil při studiu archivních materiálů, a tak mi časem přišlo celkem samo sebou, že jsem postupně začal tyto informace shromažďovat s tím, že možná vydají na krátké a zajímavé pojednání o tomto lhenickém rodákovi. A jak informací přibývalo, rostl postupně můj údiv a také obdiv k tomuto člověku. Nakonec jsem sám sobě musel položit otázku, jaký to byl vlastně člověk. Byl knězem, skromným, milým a přitom velice pokrokovým člověkem, mecenášem a také úspěšným podnikatelem. Následující pojednání by mělo být právě o tom.

Nedá mi, abych se v úvodu nezmínil o jedné náhodě. Jak praví jedna z vědeckých definic, náhoda je praktická nepředvídatelnost. A náhoda, která přijde nečekaně a popostrčí nás v našem snažení v pravou chvíli o nějaký ten kousek dopředu, je tím pravým kořením badatelské činnosti.

Vše začalo mou účastí na pohřbu mého bývalého kolegy. Na zdejších hřbitově mě smuteční hosté „dostřkali“ až před jeden zanedbaný hrob. Během smutečního obřadu jsem začal luštit nápis na náhrobku přede mnou a s překvapením jsem zjistil, že „*Zde odpočívá P. František Pinter, mecenáš Lhenický a farář Kožovský*“. Asi dva týdny na to jsem se pustil do vyklízení půdy mého starého domu.

Při vyklízení staré „almary“ jsem pracně otevřel spodní šuple, na jehož dně leželo několik starých listin. Když jsem je opatrně rozložil a zběžně prohlédl, nestačil jsem se divit. V ruce jsem držel vysvědčení Františka Pintera z let 1838 – 1848, dopisy ze studií, mimo jiné i čtyřstránkový dopis z roku 1848, kde popisuje události tohoto revolučního roku v Českých Budějovicích, kterých se jako student zúčastnil. A také jeho fotografii i vizitku. Kde se tam ty listiny vzaly? V roce 1927 získala tento dům moje babička z otcovy strany Františka Šimová jako svatební dar od sestry své babičky, která se také jmenovala Františka Šimová (jaká náhoda). A ta byla sestrou P. Františka Pintera. Že zde tyto listiny, které jistě pocházely z její pozůstalosti, přečkaly více než 150 let je jistě pozoruhodné. A že jsem je objevil právě v době, kdy jsem se začal o osobu P. Františka Pintera zajímat je ještě pozoruhodnější.

Ve staré lhenické kronice se můžeme dočíst mimo jiné i o tom, že „*V roce 1904 se rozšiřoval zdejší farní kostel, náklad byl hrazen z odkazu Důstojného P. Pintra (kněz Čenků)*“. Zaujala mě poznámka v závorce, podle které je František Pinter původem z Dolánku a to z čísla popisného 149. Z chalupy známé odjakživa jako „Čenků“. Ale bylo tomu opravdu tak? Ve skutečnosti se malý František narodil kousek nad lhenickým náměstím, v domě č.p. 121, po chalupě „U Kloboučníků“. K této radostné události došlo v sobotu 3. prosince 1827 v rodině souseda a mistra tkalcovského Jakuba Pintera a jeho manželky Terezie. Radostná událost to byla už také proto, že chlapec, který dostal při křtu jméno František Xaver, se narodil manželům až po třech letech manželství jako první dítě. A to bylo na tehdejší dobu poměrně dlouho. Jeho matka Terezie byla dcerou Vojtěcha Nováka, souseda z již zmíněné Čenků chalupy – takový byl tehdy vztah malého Františka k Dolánku.

U Kloboučníků tedy prožíval mladý František své dětství, i když poměrně krátce. Už v deseti letech jej odtud totiž rodiče vypravili ke studiu vyšší školy (tzv. hlavní) do Českých Budějovic. Důkazem toho je přiložené vysvědčení za první ročník z roku 1838. V Budějovicích pak strávil studiem dlouhých 14 let. Nejprve na vyšší škole, pak na gymnasiu a nakonec studiem teologie na diecézním kněžském semináři. Na kněze byl vysvěcen 2. listopadu 1851. Brzy poté už „vypomáhal“ na lhenické farnosti. Poprvé hned v listopadu téhož roku a poté ještě několikrát je v matrice narozených uveden jako křtící kněz „*P. František Pinter, novosvěcený kněz církevní z Elhenic rodilý s delegovanou pravomocí*“. Až v roce 1854, ve svých 26 letech, byl P. František povolán do Ševětína na místo kaplana. Na této farnosti působil dlouhých 20 let. Poslední zmínka v tamních matrikách o křtícím knězi Františku Pinterovi je z roku 1875. Několik posledních let však působil jako farní administrátor v Hluboké nad Vltavou a do Ševětína dojížděl zřejmě jen „na výpomoc“. Dne 30. prosince 1875 je pak povolán do severních Čech na Litoměřickou diecézi. Od roku 1876 až do své smrti je pak farářem, později s titulem biskupský notář, v obci Chožov (v té době Kožov) nedaleko města Louny. A jak praví místní kroniky, spravoval tuto rozsáhlou a obtížnou osadu sám až do své smrti dne 20. prosince 1896.

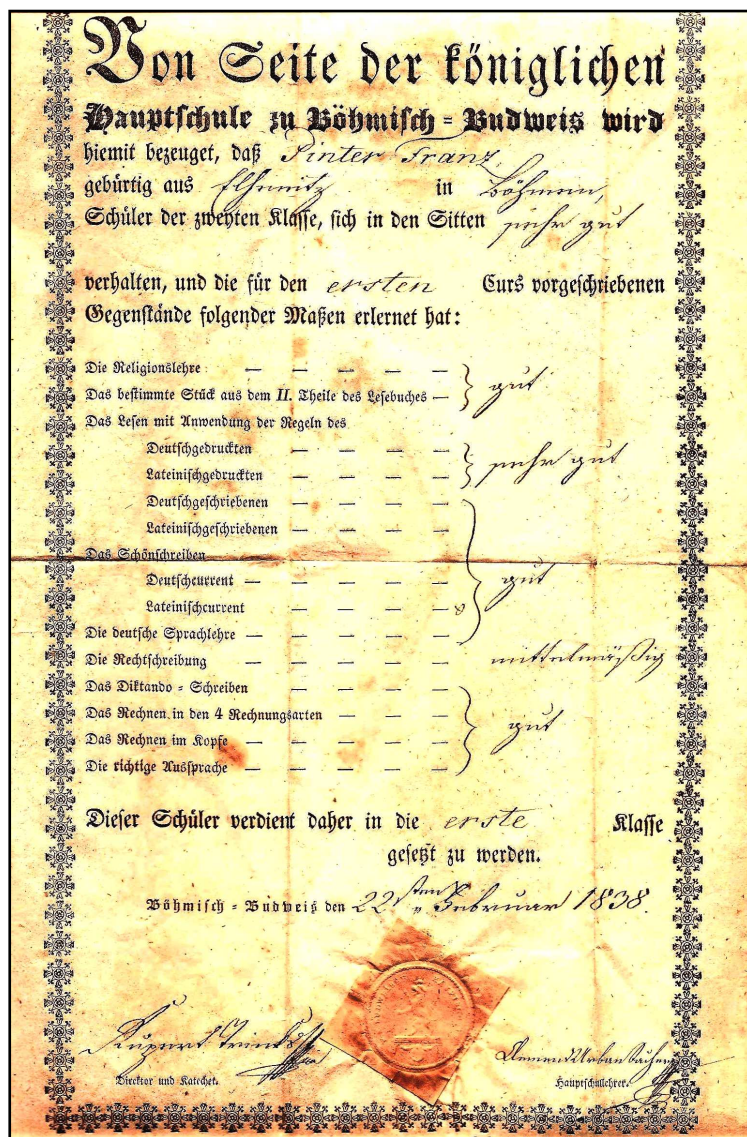
Vztah P. Františka Pintera k rodné obci byl po celý jeho život mimořádně vřelý a ještě za svého působení v Ševětíně se do Lhenic často vracel. Krátce po jeho odchodu ze Lhenic se jeho rodiče přestěhovaly k Čenkům na Dolánek, což je ten pravý důvod poznámky v závorce ze staré kroniky. U Čenků pak v roce 1873 oddával svého mladšího bratra Matěje s Annou Podlahovou (Horáku) a o dva roky později byl kmotrem i jejich prvnímu dítěti, pokřtěnému po něm jménem František.

U svých rodičů, tedy v Čenků chalupě také zařídil výměnek pro svého představeného ze Ševětína, kterým byl „Veledůstojný Pán František Rajský, kněz jubilovaný na odpočinku, biskupský konsistorní rada a bývalý biskupský vikář a škol-dozorce ve vikariátě Píseckém a osobní děkan v Ševětíně“. Ten zde zemřel dne 3. dubna 1876 v požehnaném věku 85 let. Byl pohřben na místním hřbitově, vpravo za hlavní brankou. Mimochodem, pohřeb Františka Rajského byl asi pro Lhenice velkou událostí. Pohřbívajícím knězem byl totiž sám kanovník katedrální kapituly v Budějovicích Jan Kubíček.

Když pak koncem roku 1875 odešel P. František Pinter na sever Čech, omezily se jeho kontakty s rodnou obcí z důvodu velké vzdálenosti a pracovního vytížení prakticky pouze na korespondenci se svými blízkými. Přesto na svou rodnou obec stále pamatoval, jak je zřejmé z jeho poslední vůle. Jak již bylo uvedeno, zemřel P. František Pinter jako chožovský farář s titulem „biskupský notář“ ve věku 69 let dne 20. 12. 1896. Dva roky před svou smrtí nechal zhotovit písemnou závěť. Vzhledem k výši majetku se jednalo o obsáhlý spis o deseti stránkách, který ještě krátce před smrtí doplnil. Obsah této poslední vůle dostatečně vypovídá o jeho vztahu ke svému okolí, příbuzným i jeho rodné obci. Vykonavatelem poslední vůle byl původně Františkův mladší bratr a rožmitalský farář Linhart Pinter. Jenže ten zemřel již v říjnu 1898 a tak se faktickým vykonavatelem stal lounský notář JUDr. Valentín Stopka.

P. Františku Pinterovi nebylo od mládí cizí moderní a pokrokové myšlení, což je zřejmé i z jeho korespondence z doby teologických studií, kde otevřeně kritizuje jak starý řád, tak i samotného budějovického biskupa. A měl v sobě i silného podnikatelského ducha, což nejvíce dokazuje soupis majetku v jeho pozůstalosti. Jména, které po něm zůstalo mělo hodnotu 56.000 zlatých. V té době už platila na našem území korunová měna a tak při přepočtu, kdy 1 zlatý = 2 koruny, byla hodnota pozůstalosti 112.000 korun. A to byl v té době skutečně úctyhodný majetek, zvláště pokud ho nahospodařil vesnický farář. Jen pro představu, o jakou sumu se jednalo - litr mléka stál v té době 20 haléřů, bochník chleba 25 haléřů, jedno pivo 12 haléřů, jedno vejce 5 haléřů, denní mzda dělníka byla 4 - 6 korun a oblek stál 12 korun.

Co tedy představoval nahospodařený majetek? Především 72.000 korun na dvou vkladních knížkách v Lounech a Českých Budějovicích. Dále státní dluhopisy za téměř 18.000 korun a také nemovitosti ve Lhenicích v hodnotě 12.200 korun. Více než 3.000 korun byla hodnota dobytka a hospodářských potřeb. Mimo jiné vlastnil 1 pár koní i s bryčkou, 2 páry volů, 2 úly včel, několik vozů a dokonce i mlátičku na obilí. Menší položky pak představovaly akcie u Lounského cukrovaru, pohledávky u pojišťovny nebo peníze za sklizenou cukrovku. Otázkou je, kde a jak mohl takový majetek nahospodařit. Téměř jistě k tomu došlo za jeho dvacetiletého působení na Chožovské farnosti. A jak? Hospodařením na zemědělské půdě. Zaměstnával dokonce šest čeledínů a jednoho šafáře. A pozemky? Ke každé farnosti sice patřilo tzv. „záduší“, ale výnosy z tohoto majetkového

fondy měly sloužit k opravě a údržbě kostela a úhradu výdajů spojených s bohoslužbou. Že by z hospodaření na těchto pozemcích pocházel i majetek našeho pana faráře?

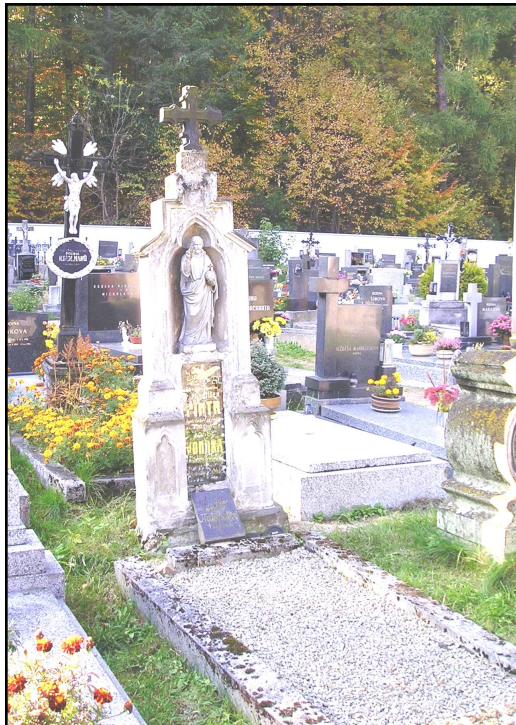
Na koho tedy P. František Pinter ve své závěti pamatoval. V prvé řadě na své sourozence. Svému bratru Matějovi odkázal především několik pozemků ve Lhenicích, jeden pár volů a hospodářské náčiní. Ostatním sourozencům pak peněžní hotovost v celkové částce asi 10.000 korun a několik hospodářských zvířat. Menší částky odkázal i svým bývalým „ovečkám“ v Chožově. Celkem 27 občanům, převážně z této farnosti, odkázal řádově stokorunové částky každému z nich. Částku do 100 korun věnoval i chudým v celkem 18 obcích Chožovské a Lhenické farnosti. Největší podíl z dědictví P. Pintera, a to více než 70% z celkového majetku získaly však čtyři, řečeno dnešní terminologií, projekty ve Lhenicích.

Především věnoval necelých 45.000 korun pro „*fond na zřízení kláštera v Lhenicích pro 3 jeptišky, nejraději milosrdné sestry, které by tu zařídily opatrovnu pro malé dívky a bude-li možno s přispěním obecního jmění i nemocnici pro několik chudých Lhenických*“. Zároveň tomuto fondu věnoval i chalupu č.p. 61 (Holých) se zahradou a jedním polem v celkové hodnotě 7.000 korun, kterou koupil od Cecilie Osnerové v červenci 1895. Klášter zde sice dlouho nebyl, ale opatrovna a později školka pro malé děti tady fungovala až do roku 1976.

Dalších 8.000 korun věnoval na zřízení „*nadace pro 16 chudých Lhenických*“. Těchto 16 potřebných, 8 mužů a 8 žen, vybíral každým rokem společně pan farář, starosta a obecní výbor. Z úroků jim pak bylo vyplaceno každému 20 korun a to vždy 3. prosince, tedy na svátek Františka. Podmínkou pak bylo, že obdarovaní půjdou toho dne na mši svatou, kde se pomodlí za odpuštění hříchů zůstavitele.

Jak již bylo řečeno na začátku, z odkazu P. Pintera bylo v roce 1904 hrazeno i rozšíření zdejšího kostela, konkrétně prodloužení presbytáře a jeho zakončení polokruhovou apsidou. K tomuto účelu věnoval František Pinter zdejšímu farnímu kostelu necelých 16.000 korun.

Ještě jedna nadace byla z tohoto odkazu podpořena. Celých 6.000 korun mělo být uloženo do „*zádušní patronátní kasy v Petrově Dvoře*“ a z úroků pak mělo být hrazeno studium celých „*8 latinských škol*“ chudým a přitom nadaným studentům. Toto stipendium bylo sice určeno všem nadaným dětem ze Lhenic, ale přednost měly děti z příbuzenstva P. Františka Pintera. Podrobný rozbor celého dědictvého řízení by vydal na samostatné pojednání, což rozhodně nebylo mým cílem. Chtěl jsem pouze poukázat na to, že si P. František Pinter skutečně zaslouží označení „*mecenáš Lhenický*“, jak je napsáno na náhrobku na zdejším hřbitově.

Je ale ještě jedna věc, která si zaslouží naši pozornost. V dědictvě řízení představuje na straně dlužů největší položku částka 2.200 korun za pohřeb a 1.200 korun za pomník a hrobku. Mimo výše této částky je zajímavé i samotné ustanovení v závěti o místě uložení ostatků pana faráře. Jeho přáním bylo, aby „*tělo zůstavitele pochováno v kovové rakvi a že se nemá šetřit voskových svící – až tělo zůstavitelovo zpráchniví, může jeho sestra Josefa je dáti vyzdvihnouti, do malé rakvičky prach a kosti jeho vložit a na Lhenickém hřbitově k jeho rodičům v pokoji uložit*“. Toto, poněkud morbidně znějící ustanovení v poslední vůli P. Pintera jeho sestra částečně splnila, ale nevíme přesně kdy. Částečně proto, že jeho ostatky nebyly uloženy do rodinné hrobky, ale do jiné, kde spolu s ním odpočívají i další dva zdejší faráři, Josef Wondra a Matěj Puzej.

Malou zmínku si zaslouží také jeho mladší a neprovdaná sestra Josefa, která se o něho starala za jeho působení v Chožově. Za to získala na základě poslední vůle bratra Františka právo doživotního užívání několika polností a pobyt v budoucí opatrovně č.p. 61 ve Lhenicích.

A co říci na úplný závěr? P. František Pinter prožil ve Lhenicích pouze prvních deset let života a pak ještě krátký čas po svém vysvěcení na kněze. Jinak strávil většinu života mimo svou rodnou obec. Přesto k ní měl tak vřelý vztah, že ve své poslední vůli na ní a její občany pamatoval více, než třeba na své vlastní sourozence. Rodnou obec si zvolil i za místo svého odpočinku. Zdálo by se tedy, že si na něho místní občané uchovávají trvalou vzpomínku. Jenže dnes už jeho jméno téměř nikdo z nich nezná a také místo jeho posledního odpočinku působí poněkud zanedbaně. Nevděk zkrátka světem vládne.

rodnou obec. Přesto k ní měl tak vřelý vztah, že ve své poslední vůli na ní a její občany pamatoval více, než třeba na své vlastní sourozence. Rodnou obec si zvolil i za místo svého odpočinku. Zdálo by se tedy, že si na něho místní občané uchovávají trvalou vzpomínku. Jenže dnes už jeho jméno téměř nikdo z nich nezná a také místo jeho posledního odpočinku působí poněkud zanedbaně. Nevděk zkrátka světem vládne.